ARTICLE

DOI 10.36074/grail-of-science.02.04.2021.113

ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ ІНОЗЕМНИХ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В ГАЛУЗІ ЗНАНЬ «ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я» В УКРАЇНІ

НАУКОВО-ДОСЛІДНА ГРУПА:

Марченко-Толста Катерина Сергіївна
асистент кафедри фармакології, клінічної фармакології та патологічної фізіології
ПВНЗ «Київський медичний університет, УКРАЇНА

Новикова Лариса Георгіївна
старший викладач кафедри фармацевтичного менеджменту, клінічної фармації, технології ліків
ПВНЗ «Київський медичний університет, УКРАЇНА

Ніколаєвська Єлизавета Олексіївна
Студента 5-го курсу медичного факультету
ПВНЗ «Київський медичний університет, УКРАЇНА

Гришков Микола Миколайович
Лікар-інтерн
ПВНЗ «Київський медичний університет, УКРАЇНА

Анотація. *Дане дослідження присвячено вивченню фізіологічної, психологічної та соціальної адаптації іноземних здобувачів освіти у вітчизняних закладах вищої освіти, а також методам полегшення та пришвидшення адаптації іноземців в українському соціокультурному середовищі для покращення професійної підготовки спеціалістів у галузі знань «Охорона здоров'я».*

Ключові слова: *адаптація, іноземні студенти, іноземні здобувачі освіти, заклади вищої освіти, галузь знань «Охорона здоров'я».*

Мета дослідження: дослідити процеси адаптації іноземних здобувачів освіти Університет.

Матеріали та методи: Аналіз відкритих джерел в інтернеті і літературі (першоджерел); опитування шляхом анкетування, за допомогою анкети розробленою членами наукового гуртка кафедри фармакології, клінічної фармакології та патологічної фізіології спільно з викладачами кафедри фармацевтичного менеджменту, клінічної фармації, технології ліків (рецензентів – 118).

Україна має значний досвід підготовки іноземних здобувачів освіти у вітчизняних вищих освітніх закладах. На березень 2021 року за даними

All rights reserved | Creative Commons Attribution 4.0 International License

Українського державного центру міжнародної освіти в Україні навчається 80470 іноземних студентів зі 158 країн світу, з них 87,85% вже є здобувачами освіти, 8,64% проходять мовну підготовку, а решта – є здобувачами післядипломної освіти або зареєстровані по програмі академічної мобільності[3]. Кількість іноземних абітурієнтів в Україні із року в рік стрімко зростає, так у 2011 році в Україні навчалося понад 50 тисяч іноземних студентів, а у 2019 році їх кількість зросла більше ніж на половину і становила понад 80 тисяч. Найчастіше до навчання в України приїжджають абітурієнти з Індії (22,9%), Марокко (10,23%), Азербайджану (6,8%), Туркменістану (6,64%), Нігерії (5,44%) та інших країн світу. Протягом останніх років кількість закладів вищої освіти (далі – ЗВО), які здійснюють підготовку іноземних студентів, збільшилась. Якщо на 2015-2016 роки їх було на Україні 185, то на 2019-2020 роки нараховувалось 455 заклади. Найпопулярнішими ЗВО для іноземних абітурієнтів є саме ті, що здійснюють підготовку фахівців у межах галузі знань «Охорона здоров'я». У ПВНЗ «Київський медичний університет» (далі – Університет) навчається понад 1500 студентів з інших країн світу, а саме Індії, Нігерії, Ірану, Туреччини, Пакистану, Єгипту, Ізраїлю, Великої Британії, Марокко, Швеції, Канади, Німеччини, США, Австрії та багато інших.

Кожний іноземний студент, що приїжджає на навчання до України, має своєрідну ментальність, психологічний стан, унікальне сприйняття світу та нового соціокультурного середовища[2]. І кожний іноземний студент по приїзду до іншої країни проходить складний період адаптації, що інколи може тривати впродовж усього періоду навчання, проте найскладнішим він є перші роки.

Незалежно від того, чи іноземний абітурієнт вступає до підготовчого відділення чи одразу на перший курс основного навчання, на його адаптацію впливає низка чинників. Ми визначили 3 основні групи чинників, що впливають на процес адаптації студентів-іноземців в нашій країні – це фізіологічні, психологічні, та соціальні. Відповідно, і адаптація поділяється на фізіологічну, психологічну та соціальну.

До факторів, що впливають на фізіологічну адаптацію іноземних студентів відносяться різниця часових поясів, кліматичні умови, несприятливі фізичні чинники зовнішнього середовища, особливості національного харчування та ін. Зміна часових поясів призводить до порушення циркадних ритмів організму людини. Зміна клімату впливає на стан імунної системи та погіршує опорні можливості організму, особливо це стосується представників країн з тропічним та субтропічним кліматом (Індія, Марокко, Нігерія). Для гостей з провінційних містечок великі міста нашої країни можуть здаватись занадто загазованими, шумними, густонаселеними тощо. Кожна культура має свої тонкості національного харчування, тому для іноземців наші продукти мають інші смакові особливості, їх асортимент незвичний.

Психологічна адаптація проходить складно. Можна виділити 3 періоди психологічної адаптації. Перший – період «запалу», коли виїзд за кордон розглядається як пригода, як новий етап самостійного життя, як величезна перспектива. Студенти раді новим знайомствам, оточенню, намагаються опанувати місцеві правила поведінки і життя в новому суспільстві. Другий – період «згасання», коли студенти беруть активну участь у навчальній діяльності

Авторські права захищені | Creative Commons Attribution 4.0 International License

та з часом з'являються перші проблеми соціального, мовного чи побутового характеру, з'являється відчуття невідповідності між очікуваним та дійсним, з'являється туга за рідними. Все це сприяє розвитку стресу та депресивних станів. Третій – період «гармонії», який наступає в разі подолання студентом незадоволеності стосовно різних видів діяльності та спокійним існуванням і взаємозв'язком з соціумом[2].

Серед соціальних факторів, що впливають на адаптації іноземних здобувачів освіти відносимо в першу чергу мовний бар'єр. За проведеним нами опитуванням серед іноземних здобувачів освіти 1-6 курсів медичного, стоматологічного та фармацевтичного факультетів 71,2% респондентів стверджують, що відчувають мовний бар'єр в Україні, 4,2% відчувають проблеми комунікації при спілкуванні навіть зі своїми одногрупниками, а 16,9% респондентів взагалі не спілкуються з представниками інших країн. Не забуваємо про те, що мова йде в першу чергу про володіння англійською, як міжнародною та універсальною, якою повинні вільно володіти всі комунікативні сторони навчального процесу, як іноземні, так і вітчизняні студенти, а також обов'язково викладачі та працівники університетів. Високий рівень володіння мовою полегшує не лише комунікацію, а й підвищує якість навчання. 35,6% респондентів вважають, що їхній рівень володіння англійською не достатній для вивчення спеціальних предметів та у 21,2% виникають труднощі при самонавчанні чи виконанні домашніх завдань. Для покращення комунікації на рівні здобувачів освіти в Університеті впроваджується Методологія Content and Language Integrated Learning – це методологія інтегрованого викладання предмету та іноземної мови. Метод заснований на одночасному фокусі на навчальній дисципліні та іноземній мові, що дає змогу одночасного викладання і вивчення. Як результат, студенти покращують знання з дисципліни та мовленнєві навички. Іншими проблемами, що можуть порушувати соціальну адаптацію іноземців, є упереджене ставлення населення до іноземців з країн близького сходу та африканських країн, відмінності в культурній, історичній спадщині, традиціях та релігійних вподобаннях, прояви расовою чи національної дискримінації.

К. Оберг ввів поняття «культурний шок», чим позначив гостре почуття тривоги та емоційного неспокою під час встановлення контакту з новою культурою[1]. Він вважав, що культурний шок виникає при раптовій зміні соціального середовища, коли вникає конфлікт культур на рівні свідомості індивіда, що характеризується неможливістю індивіда використовувати стару звичну модель поведінки, а нова модель поведінки ще не опанована, внаслідок чого виникають труднощі в адаптації[4]. Культурний шок може мати негативний вплив на адаптацію, якщо міра несхожості культур завелика, про що свідчать такі чинники, як клімат, особливості вербальної та невербальної комунікації, одяг, релігійні уподобання, сфера освіти, система норм і цінностей, традиції і звичаї[4]. Також важливим є індивідуальні особливості особистості (темперамент, характер, реактивність адаптації).

Ху Жунсі запропонував методичні засоби адаптації іноземних студентів до освітнього процесу, шляхом формування знань з базовою української культури та уявлення про культурно-освітні традиції, допомоги самовизначення

All rights reserved | Creative Commons Attribution 4.0 International License

іноземних студентів у сфері обраної професії, розуміння перспектив подальшого безперервного професійного розвитку, забезпечення подолання іноземними студентами мовного бар'єра, надання студентам можливості самовираження та самоствердження у культурно-освітньому середовищі ЗВО[5]. Програма адаптації має мультикомпонентний характер і залежить від викладачів, кураторів, деканів, представників адміністрації ЗВО, працівників гуртожитків, вітчизняних студентів, а також самих іноземних студентів.

Пришвидшення соціально-культурної адаптації іноземних студентів можна досягти шляхом організації культурно-масових заходів, спортивних заходів, роботі творчих студентських колективів тощо. В Університеті проводяться щорічні спартакіади та конкурси студентської творчості одночасно для всіх здобувачів освіти. Наші студенти, як вітчизняні, так й іноземні, беруть активну участь у міських творчих конкурсах серед молоді, для них проводяться міжнародні онлайн-лекції, тренінги, майстер-класи, настільні ігри, екскурсії, працюють студентські наукові гуртки. Нещодавно в Університеті створений проєкт «Освітній асистент» для покращення комунікації між викладачами та студентами. Все це робиться для інтеграції іноземних студентів в соціально-культурне життя нашої країни та покращення їхньої адаптації в суспільстві. Згідно з нашими опитуваннями більш ніж половина респондентів (69,5%) беруть активну участь в житті університету. На нашу думку, саме внаслідок цього лише 20,4% респондентів відчувають проблеми адаптації в Україні.

Висновки:

Прискорення процесу соціально-культурної адаптації іноземних студентів Університету сприяє стабільному психоемоційному і фізичному стану; покращенню засвоєння нових знань; формуванню готовності до майбутньої професії лікаря, формуванню нових особистісних якостей, засвоєнню нових соціальних ролей іноземних студентів та їх майбутнього соціального статусу. Іншими словами, частиною освітньої політики у галузі підготовки фахівців для закордонних країн має стати науково організований процес їх адаптації до навчальної діяльності в українському соціокультурному середовищі, що сприятиме вдосконаленню якості як медичної, так і професійної освіти.

Список використаних джерел:

[1] Oberg, K. (1960). CultureShock: Adjustment to Cultural Environments. Practical Anthropology. №7(4), С. 177–182.

[2] Довгодько, Т. (2013). Адаптація іноземних студентів до освітнього середовища України. Педагогіка і психологія професійної освіти. №2, С. 114–120.

[3] Міністерство освіти і науки України, Український державний центр міжнародної освіти. Вилучено з https://studyinukraine.gov.ua/zhittya-v-ukraini/inozemni-studenti-v-ukraini/

[4] Пальчикова, О. О. (2012). Проблема адаптації студентів-іноземців в україномовному середовищі. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 10. Проблеми граматики і лексикології української мови. №9, С. 220–224.

[5] Ху Жунсі. (2016). Організаційно-методичні засади адаптації іноземних студентів до освітнього середовища університетів України. Освітологічний дискурс, №2, С. 65–75.

 Авторські права захищені | Creative Commons Attribution 4.0 International License